

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צח.

עין משפט נר מצוה

לד א ב ג מיי פ"ד מהל'
ק"פ ה"י ה'
ד [מיי פ"ד מהל' מגונה
ה"ל מ :]
ה [מיי פ"ד מהל' מעשה
הקבנות ה"ד פ"ג מהל'
קפולי המוקדשין ה"ל כו :]
לד ח מיי פ"ד מהל' ק"פ
ה"ל מ :

רבינו הגנאל

שמ"י מדקחני ירעתי עד
שיחאב וימכר ויפלו דמיו
לגדב. כיון שאינו קריבם
שלמים ש"פ בעלי חיים
גדחין. ודחוי מעיקרא כי
היא נקבא או זכר בן שתי
שנים שאינו ראוי מעיקרא
לשם פסח. לא חימא כיון
שאין (שלמים) לשם
פסח. מעיקרא כי
אקדישנהו לשלמים
אקדישנהו אלא נדחו.
ומדלא קחני ויביא בדמיו
שלמים אלא יפלו דמיו
לגדבה ש"פ דיש דחוי
בדמים. המפריש פסחו
ומת וכו'. ת"ר המפריש
פסחו ומת. בנו ממונה עמו
[יביאנו לשם פסח אין בנו
ממונה עמו] יביאנו לשם
שלמים ש"פ לשה עשר.
ואוקמא רבא בשפת קודם
חצות וחד עליה אנינות
דאורייתא והוא נדחה
עמו. והא דתנן אנתן
טובל ואוכל פסחו לכה. אבל
באנינות דרבנן, אבל
באנינות דאורייתא לא. רב
שרביה אמר כגון שהיה
אביו גוסס בחצות ומת
אחר חצות. בנו ממונה עמו
יביאנו לשם פסח, והא לא
חל עליה אנינות. אין בנו
ממונה עמו יביאנו לשם
שלמים. רבין דבחיזות
גוסס היה לא היה חזי
למעבר פסח ולא קבעיה
לכח. רב אשי אמר לעולם
קמת אחר חצות ולא חל
עליה אנינות. דהא משעת
הפסח כיום טוב חשוב
שאומרים בו הלל. לפיכך
לא חל עליה אנינות. אין
בנו ממונה עמו יביאנו
לשם שלמים. מאי אמרת
קבעתיה חצות. רבי שמעון
הוא דאמר בעלי חיים אין
נדחין ומשום הכי מקריב
לה שלמים. רבינא אמר
כגון שהפרישו אחר חצות
ומתו בעלים אחר חצות
וקסבר לא קבעה.
בתנ"ך הפסח שנתערב
בזבחים ירעתי שישתאבו
וימכרו ויביא בדמי היפה
שבהן מביין זה כי עד
שנתערב בבכורות. רבי
שמעון אומר אם חבורת
כהנים יאכלו.

המפריש פסחו ומת. לקמיה מפרש אימת מית: לא יציאונו לנו אחרינו
לשם פסח. דהוה ליה פסח שמתו זבעליו ואין כאן גמול: **גמ' שמע**
מינה זבעל חיים נדחין. בהמה שנדחת בחיים דחיה דחיה גמול שאלך
לכשראית למה שהיתה רואיה אינה
טרה ובל קרבה שלמים היא גופה
שו היא ראיתה כמתחלה שכל מותר
פסח קרב שלמים ודלא כר"ש דאמר
זבעל חיים אין נדחין זכ' שני שעירי
(יומא דף סג:) דגמרי' זבעל מוס
שנדה ולכשעבר מומו נראה ומריש
נמי שמעי' לך לא אלא משום דמהל
שמעי' חלת נקט לה הכא: **ושמע**
מינה דחוי מעיקרא הוה דחוי. דהא
נקבה הוה זכר שני שנים מתחלתו
לא נראה למה שהוקדש וקאמר ירעה
ולא יקרב שלמים הוא זעמו ואיכא
למחן דאמר בזמנת סוכה (דף לג:)
דאין דחוי אלא הנראה ונדה: **ושמע**
מינה יש דחוי בזמים. כדפרישית.

שבוע מינה דחוי מעיקרו הוה דחוי. תימה לרי' דזכרין לולב
הזול (סוכה דף לג:) מסקי' גבי לולב לדחוי מעיקרו לא הוה
דחוי ויש לחלק בין דחוי מעיקרו לגבי מילת לדחוי מעיקרו דהקדשה
ועוד דשאני התם דמעיקרא אפשר למעוטי בתקנתא ולא דחוי גמור
הוא וא"ת מאי קמ"ר ר' יוחנן זכ"ק
דקדושין (דף קג:) גבי דבמה של שני
שופטים וזל דנהו מעיקריל הוה דקדק
ממילתיה שמעי' ממתני' דהכא וי"ל
דאכתי אשמעי' דעושה תמורה
ומורתה כיוצא בה אע"ג דלינה
קריבה כלל והא ללא קאמר התם
זכ"ר דעושה תמורה כיוצא בה לא
חשיב אלא מינה דלחיה וא"ת וילנף
ממחוסר זמן לדחוי מעיקריל הוה ולא
הוה דחוי ויש לומר דשאני מחוסר זמן
ללא איחזי מעולם א' לשם קרבן
וזמן קצוע להיות ראוי ליום השמיני
הלכך לא שייך למינף מינה בעלמא:
ושמע מינה יש דחוי בדמים.

המפריש פסחו ומת לא יביאנו בנו אחרינו
לשם פסח אלא לשם שלמים: גמ' אמר רב
הונא בריה דרב יהושע שמע מינה תלת
שבוע מינה בעלי חיים נדחין ויש"מ דחוי
מעיקרא הוה דחוי ושמע מינה יש דחוי
בדמים: המפריש פסחו וכו': ת"ר ^בהמפריש
את פסחו ומת אם בנו ממונה עמו יביאנו
לשום פסח אין בנו ממונה עמו יביאנו לשום
שלמים לשה עשר ל"ו אין למ"ו לא קא
סבר ^אנדרים ונדבות אין קריבין בי"ט דמית
האב אימת אילימא דמית קודם חצות בנו
ממונה עמו יביאנו לשום פסח הא חלה
אנינות עילייה מעיקרא אלא דמית אחר
חצות אין בנו ממונה עמו יביאנו לשום
שלמים הא קבעתיה חצות אמר ^ג(רבא)
לעולם דמית קודם חצות ומאי יביאנו לשום
פסח לשום פסח שני אביי אמר לצדדין קתני
מת אחר חצות בנו ממונה עמו יביאנו לשום
פסח מת קודם חצות אין בנו ממונה עמו
יביאנו לשום שלמים רב שרביא אמר לעולם
דמית לאחר חצות וכגון שהיה אביו גוסס
בחצות רב אשי אמר לעולם דמית לאחר
חצות ור"ש היא דאמר ^ההא אין בעלי חיים נדחין
רבינא אמר כגון שהפרישו אחר חצות ומתו
בעלים אחר חצות וקא סבר חצות קבע:
בתנ"ך והפסח שנתערב בזבחים כולן ירעו
עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי היפה
שבהן ממין זה ובדמי היפה שבהן ממין זה
^ו[ויפסיד] המותר מביתו נתערב בבכורות
ר"ש אומר אם חבורת כהנים יאכלו: גמ'
והא

כזמה מקומות בגמ' מצינו לשון זה
גבי הא דלמר רבי יוחנן דבמה של
שני שופטים הקדים חיה וזכר ולקח
חיה קדושה ואינה קריבה שמע
מינה תלת כו' כי הכא זבמסכת
קדושין (דף קג:) זבזבחים (דף יב:)
ולמית פירושא ממסכת כריתות
(דף כ:) גרס התם זבזבוח הוא ש"מ
קדשת דמיס נדה כלומר שמע מינה
אפילו דבר של קדש מחלה להקרב
גופו אלא לדמיו כגון הקדיש חיה
וחיה השני חולין דחוי ליקרב לגופו
זמחלת הקדישו אינו קרב עוד
לעולם דהואיל ונדה ידחה ולא חימא
אין דחוי נקדשים אלא הקדיש לגופו
ונדה מהקריב אלא קדשת דמיס
לא אלימא ליימר זיה תורת דחוי ואי
אתי לא שעת הכשר הקריבה כגון
הכא דחור ולקח חיה מקרב. והכא
נמי הכי פרישנא לה יש דחוי זבמס
כגון נקבה לפסח לא חויל גופה לפסח
אלא כי הקדשה לדמים הקדשה ואידי
דחיה דלא חויל לאקרובי גופה לדבר שהוקדשה לה אמרינן תמחה
לעולם אפילו לאחר דסתי' ונקדיבה
לשלמים מחוץ חצות מתני' דמיס שלמים אלא גופה לא אלמא אלימא קדושת דמיס קדושת דמיס קדושת דמיס
מילתא מיהו טובה אשמעי' תשובת רבינו ע"כ. ומיחה ל' אמת' גרע ממוחר הפסח שראוי לפסח' כדאמרינן בהאשה (לעיל דף פט.) ונטרמו
ונייתי זמות: בנו נמנה עמו. אם היה בנו נמנה עמו ועדיין יש לו בעלים: אי נימא דמיס קודם חצות. וזו כיון הא חל אנינות עליה
זרישא ותו לא חילא עליה חיובא דפסח להציבו לפני עמנו דתתן (לעיל דף סג:) וכולן אין שוחטין עליהן לפני עמנו ומתני' קתני יציאונו דמשמע
הוא זעמו: אלא דמש אחר חצות. דכיון דחילא עליה דין פסח זרישא שוחט לעמנו ולא חיישינן שמה יציאונו לזית הפסול דמותר זכיר משום
חובת פסח דחילא עליה מעיקרא אכל כי חילא אנינות זרישא לא זכיר. וזמת יוס אז יומיס קודם לא מני' לאוקמא אלא קמתא דמילתא זו
זיום היו מפרישין פסחיהן: הא קבעתיה חצות. לפסח וידחיי משלמים דהא נתן (לעיל דף קג:) הפסח העומד בחלות ולא הקריבו ירעה: לשם
פסח שני. אם לא עשה את הראשון מפני אנינותו: לנדחין קסני מס אחר חצות. דחילא עליה זמן חיובא דפסח זרישא זבנו נמנה עמו
ונשאר לו זעלים יציאונו לשם פסח. אין זבנו נמנה עמו לא מיירי בה מידי וממתני' שמעי' ירעה דהא קבעתיה חצות: מס קודם חצות ואין זבנו
נמנה עמו יציאונו לשם שלמים. דלא קבעתיה חצות. ואם זבנו נמנה עמו לא יצטרך לאורווי בה מידי דודאי מיקרב לפסח שני ואשמעי' מינה
דכיבא דחל עליה חיובא דפסח זרישא שוחטין עליו: ל"א הא חל עליה אנינות זרישא ותו לא חילא עליה חיובא דפסח והא דתנן (לעיל דף סג:)
שוחטין על האונן ה"מ היבא דחילא חובת פסח עליה זרישא והדר חל עליה אנינות: שהיה אביו גוסס בחצות. ומת לאחר חצות זבנו נמנה
עמו יציאונו לשם פסח דהא חל עליה חיובא דפסח זרישא אין זבנו נמנה עמו יציאונו לשם שלמים דכיון דבחיזות היה גוסס וזכר גוססין למיתה
לא קבעתיה חצות: לעולם דמיס אחר חצות. ודקשיא לך היאך יקרב שלמים הא קבעתיה חצות ואידחי ר' שמעון היא דלמר בסקר יומא זכ' ^ז
ז' שעירי (דף סג:) זבעל חיים אין נדחין אלא מחמת מוס או אתנן ומחיר שאין ראוי אלא למה שהיא ראויה יקרב והיא חזי לשלמים:
ה"ג רבינא אמר כגון שהפרישו אחר חצות ומתו זבעליו אחר חצות. זבנו נמנה עמו יציאונו לשם פסח דחויבא דפסח חילא זרישא אין זבנו
נמנה עמו יציאונו לשלמים דכיון דבחיזות עדיין לא הופרש אין כאן קבע דלות וקבעתיה חצות וקבע ולא כל שאר זמן שחיטה
בתנ"ך הפסח שנתערב בזבחים. שלשה טלאים א' של פסח וא' של אשם וא' של עולה ונתערב הפסח בזבחים כולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו
ויביא דמני היפה שבהן עולה היה וזדמי היפה שבהן אשם היה וזדמי היפה שבהן פסח אשם קודם הפסח
[נסתאבו] ואם לאחר הפסח נסתאבו יציאונו שלמים דשמה היפה פסח היה ואותו מותר שהוא נרץ להוסף על השנים עד שיגיעו לדמי
היפה שבהן יפסידו מציבתו משלו. וא"ת הרי הוא מחליף שמצו שלמים דמני האשם או דמני העולה והרי קדושת הבהמה חלתה על מעות דמיה
ואין משנין מקדושה לקדושה כשאם לחללן להבהמות כך הוא עושה אשם יפה שבהן שוא סלע מביא ג' סלעים מציבתו ונטול הסלע האחת ואומר
כל מקום שהיא העולה הרי מחוללת על הסלע זו וזו יביא ממנו עולה ונטול סלע השנייה ואומר כל מקום שהוא האשם הרי הוא מחוללת על סלע זו
ומביא זו אשם וכן לשלמים: נפערב זבזבוחים. שמתן דמן ומתן דס הפסח שוא ואין טעוין מנופת חוה ושוק ולא סמיה ונסכים: ר"ש אומר.
אם כל החבורה כולה כהנים היו יאכלו את כולם זו צלילה ויקרב פסח לשם פסח כל מקום שהוא והבכורות לשם זכור בכל מקום שכן: גמ'
והא

(א) יומא סד. קדושין
ז: זבחים ז: כריתות כ:
ודף כה. תמורה כו: זבחים
ג: [מוספתה ח"ט
ה:] א [שבת קז: כינה
ע: כ: סנהדרין לג:]
ד [ז"ל רבה ע"י שבת עב:
מ"ש שם, ס:] ה [לעיל עב:
ז:] ד [ז"ל ופריש, ז:] ז [לא
לשלמים ועי' בהמהש"ה,
ח [געתי כח:] ט [מ"ק
ז:]:

הנהגות מהר"ב רנשבורג

[א] תח"ח שמע מינה
דחוי מעיקרו הי' וי"ל
דשאני מחוסר זמן ללא
אחתי מעולם וכו'. וכו' י"ב
עין יומא סד ע"כ דבזב' כ:
ד"ה התם וכו' ובמסופות
ששים סס ד"ה מי דמי
וכו' ודעי' דילי' דרד"ק:

מוסף רש"י

בעלי חיים נדחין.
ואע"ג דהכר מחוץ לדלתו
לעולם משום דחוי קמח
(תמורה כו:) אש דחוי
ידחו לעולם ואיכא למד'
(יומא סג:) אין דחוי
אלא בשוטים אכל זבעל
חיים שדמיו חוסי' ונרין
(קדושין ז:) אין בעלי
חיים נדחין. ואין דחוי
אלא נדה או זבעלים כגון
שעיר של שס שנשחט
וקודם ויקרע דמו מת
המשחל יספך דם, אכל
כל זמן שהקטן חי
אינו נפסל משום דחוי
(לעיל עב:).

מוסף תוספות

א. שאם היה ראוי
לקדושת הגוף לא היה
דחוי מעיקרו. מוס' הר"ש
קדושין ז: ד"ה ש"מ.
ב. למה לי למימר הני
תרותי' מוס' קדושין סס
ד"ה שמע. כל זמן שאין
בו מראית דם. מוס'
הראש"ש סס.